

HARALDS SĪMANIS

DZIESMINIEKS

GUNA RUKŠĀNE

HARALDS SĪMANIS

DZIESMINIEKS

821.174-94

Ru 404

Vāka noformējumā izmantots Uģa Ozola fotoattēls.

Grāmatas noformējumā izmantotas Ulda Brieža, Indara Krieviņa, Uģa Ozola, Teiksmas Puriņas, Gunas Rukšānes, Laimoņa Stīpnieka fotogrāfijas, attēli no pašvaldības aģentūras “Cēsu Kultūras un Tūrisma centrs” arhīva un Haralda Sīmaņa ģimenes albuma

Grāmatā izmantoti citāti no laikrakstiem “Padomju Jaunatne”, “Diena”, “Kurzemnieks” un “Druva”, žurnāliem “Ir” un “Svētdienas Rīts”, Valda Atāla grāmatas “Elles debesis”, Arvīda Ulmes grāmatas “Viss redzamais no neredzamā sākas”, Gunas Rukšānes grāmatas “Cēsnieka sirdsbalsis” un grāmatas “Zum, zum, dzejniek! Aivars Neibarts” Sarmītes Neibartes sakārtojumā.

Andas Nordenas dizains un makets

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Guna Rukšāne, teksts, 2021

© Anda Nordena, dizains, 2021

© Izdevums, Apgāds Zvaigzne ABC, 2021

ISBN 978-9934-0-9504-7

SATURS

Ievads	7
Pateicības	9
1977. gads (ne tikai). Cēsis	13
Haralda ģimene un muzicēšanas pirmsākumi	29
Es gribu ar tevi skolā iet	43
Kalni	49
Torņi	53
Citi torņi Latvijā	61
Raunas evaņģēliski luteriskā baznīca	61
Nogales pils	63
Kuldīgas Svētās Annas evaņģēliski luteriskā baznīca	65
Sunākstes evaņģēliski luteriskā baznīca	66
Lazdonas evaņģēliski luteriskā baznīca	72
Tērvete	73
Brīve-nebrīve	77
Atpazīstamība	91
Dieva dāvana nav tirgus prece	97
Dziesminieku saieti	105
Uguns šķīsta?	133
Goldingenas Gita	145
Audžumeitas	155

Mūzika teātra izrādēm	159
Koncerti	165
Diskogrāfija	173
Sīmanis – apolitisks?	179
Haralds – cilvēks, kam nekas cilvēcisks nav svešs	185
Anda Buševica. Pēcvārds.....	205

IEVADS

Kāds cilvēks reiz jautāja Sokratam:

– Zini, ko man par tevi pateica tavs draugs?

– Pagaidi, – Sokrats viņu apstādināja, – izsijā vispirms to, ko gribi pateikt, caur trim sietiem.

– Trim sietiem?

– Pirms kaut ko runāt, trīskārt izsijā. Vispirms caur patiesības sietu. Vai esi pārlicināts, ka tā ir patiesība?

– Nē, es to tikai dzirdēju.

– Tātad tu nezini, vai tā ir patiesība vai nav. Sijāsim ar otru sietu – laipnības sietu. Tu gribi pateikt par manu draugu kaut ko labu?

– Nē, pilnīgi otrādi.

– Tātad, – Sokrats turpināja, – tu gribi pateikt par viņu kaut ko sliktu un neesi pat pārlicināts, ka tā ir patiesība. Ņemsim trešo – labuma sietu. Vai man tik ļoti ir nepieciešams dzirdēt to, ko tu gribi izstāstīt?

– Nē, nav nepieciešams.

– Tātad, – Sokrats secināja, – tanī, ko tu gribi pateikt, nav ne taisnības, ne laipnības, ne labuma. Kādēļ tad tas jāsaka?

Es piekrītu visiem Sokrata secinājumiem, un tie mani tikai pārlicināja rakstīt par Dziesminieku, jo es viņu mīlu. Neba nu tai “plīkajā” vārdā, kas tiek plaši lietots. Tā vairāk ir mīlestība, ko apzīmē

ar grieķu vārdu agape – dievišķā mīlestība, mīlestība pret tuvāko, uzupurēšanās. Sākotnēji “agape” nozīmēja draudzīgas vakara maltītes. Brīnišķīgi – tieši ar galdu, pie galda ir daudz skaistu latviešu tautasdziesmu, un viena no tām ir Vides aizsardzības kluba (turpmāk – VAK) himna – “Pie Dieviņa gari galdi”. Tur daudzi ietur dievišķo maltīti, ko grieķi sauc par nektāru. Nu labi. Pie mums tas būtu medus ar maizi, avota ūdens, piens. Tā ir rituāla maltīte, kur galda galā sēž Dziesminieks. Kurš gan cits, jo tieši viņam ir ko teikt pārējiem, pie galda sēdošajiem.

Es gribu apliecināt arī patiesību, cik nu vispār kāds var būt patiess, jo katram cilvēkam ir savas domas, un tā arī ir patiesība. Taču, ja tu gribi to teikt, tad varbūt izslēgsim Naidu, Skaudību un Nenovīdību. Varbūt paklusēsim. Mana patiesība būs labestības apausta un mans skatījums.

Labums, kāds labums būs no turpmākajiem tekstiem? Varbūt Haralda radošās dzīves stāsts kādu klusu dvēseli iedrošinās izpaust savu spēju dziedāt, dzejot vai runāt. Varbūt daudzi laikabiedri apjautīs, kā viņiem ir laimējies būt saskarē ar dziesminieku, dzīvot vienā laika nogrieznī – divdesmitā gadsimta otrā pusē, divdesmit pirmā gadsimta pirmajā pusē.

PATEICĪBAS

Es pateicos visiem, kuri pielika roku šīs grāmatas tapšanā. Vispirms jau atmiņu rakstītāji un arīdzan stāstītāji. Cilvēki, kuri kopā ar Haraldu ir nogājuši isāku vai garāku dzīves posmu, – Haralda pirmā sieva Inta Sīmane, māsa Sandra Lapetrova, mūziķi Aivars Hermanis, Aivars Lapšāns, Ieva Akurātere, Ilze Grunte, Zane Šmite, dziesminieki Andris Mičulis, Silvija Silava, Inta Pauļuka, Uldis Ozols, Dinārs Gulbis, žurnālistes Una Ulme, Daina Tāfelberga un Anda Buševica, vīndaris Alvils Elksnis, ērgeliece Lelde Krastiņa, skaņrade Dace Straume, aktrise Ērika Eglīja-Grāvele, VAK sirdsapziņa Elita Kalniņa, Lazdonas draudzes dvēsele Rudīte Kumsāre, ārsts Māris Belte, fotogrāfe Teiksma Puriņa, arheoloģe Anda Vilka, skolotāja Antra Gabranova, didžeji Indulis Jirgensons un Raimonds Mežaks, gleznotājs Juris Spilners, kultūras darbinieces Daiga Gobzeme un Zane Neimane. Paldies Jāņa Akurātera un Raunas muzejiem. Paldies Haralda balstiem un līdzbiedrēm – Gitai Sīmanei un abām audzumeitām Samantai un Martai Līgai. Paldies manai mazmeitai Paulai Miķelsonei par intervēšanas darbu. Liels paldies visiem, kuri mudināja mani rakstīt, vākt materiālus, paldies visiem, kurus man vajadzēja pierunāt rakstīt atmiņas. Kopumā to veicināja neizsakāmi labestīgā aura, kas staro ap vārdu “Haralds Sīmanis”!

Bez dizaineres Andas Nordenas akcepta, ka tieši viņa atkal maketēs grāmatu, es nerakstu ne rindiņas, jo zinu, ka viņa perfekti

katru burtiņu iekārtos savā īstajā vietīņā, katru bildīti iegrozīs pareizajā lielumā, ja vien pikseli atļaus. Un nu jau arī mūsu ģimenes “rakstošās personas” ir novērtējušas bibliotekāres Ināras Elbretes talantu “izķert” literārās un gramatiskās kļūmes.

Piedodiet par Cēsu dominanti grāmatā, bet Haralda talants sakņojas šīs pilsētas pakalnos, Gaujas līkumos un Sv. Jāņa baznīcā. Par šīs pilsētas notikumiem es varu čalot kā strautiņš, lai arī nāku no Malēnijas, kur, kā zināms, izsenis dzīvojuši gaismas nesēji, jo, pat ienesot gaismu istabā ar maisu, taču kļūst gaišāks, vai ne?

Dziesma jūrai Jūrkalnē

Uz Cēsu Sv. Jāņa baznīcas jumta. No labās: Arvīds Ulme,
Vitālijs Kolomejevs, Haralds Sīmanis, Valdis Šatrovskis